

סימן מט - השבת אבדה בשק תפוחי אדמה

שאלה

שכרתי רכב, ומצאתי בבגאז' שק תפוחי אדמה. האם צריך להשיב?

תשובה

אתה יכול לקחת לעצמך, ולרשום את השווי, ולהודיע לחברת ההשכרה, שאם מישהו יבוא לשאול, שיפנה אליך.

נימוקים

א. האם תפוחי האדמה נחשבים דבר שיש בו סימן

המשנה בתחילת פרק אלו מציאות מבדילה בין מי שמוצא פירות מפוזרים, שהם נחשבים דבר שאין בהם סימן, ובין מי שמוצא פירות בכלי, או ציבורי פירות, שהם דבר שיש בהם סימן, וחייב להשיב. אם הפירות נמצאים בכלי, הרי שהכלי הוא הסימן. אם מדובר בציבורי פירות, הרי שמקומם יכול לשמש סימן (בבא מציעא כד: - כה. שו"ע חו"מ רסו, י). לכן בפשטות, שק תפוחי אדמה הוא חפץ שיש בו סימן, וגם מקומו יכול לשמש כסימן. עוד יש לציין, שישנה אפשרות סבירה שהבעלים גילה ששק תפוחי האדמה חסר רק לאחר שהרכב הוחזר לחברה, ולכן, השק הגיע לידי החברה לפני יאוש. אפילו אם זה רק ספק, כיוון שהחברה נתחייבה בהשבת אבדה, שוב היא צריכה להחזיר לבעלים, גם לאחר יאוש, וממילא, גם השוכר השני יצטרך להחזיר לבעלים.

ב. חובת שמירת האבדה

כיוון שמדובר בחפץ שיש בו סימן, הרי המוצא צריך לשמור עליו. אלא, שבניגוד לחפצים דוממים רגילים, שק תפוחי האדמה צפוי להירקב לפני שהבעלים יגיע.

בגמרא (בבא מציעא כט:): נאמר:

אמר שמואל, המוצא תפילין בשוק שם דמיהן ומניחן לאלתר. מתיב רבינא, מצא ספרים קורא בהן אחד לשלשים יום, ואם אינו יודע לקרות גוללן. גוללן אין, שם דמיהן ומניחן לא! אמר אביי, תפילין בי בר חבו משכח שכיחי, ספרים לא שכיחי. דהיינו, שהיות שאדם יכול לקנות תפילין בקלות, אפשר לשום דמיהם, ואין המוצא צריך לשמור את התפילין בדווקא. וכן פסקו הרמב"ם (גזלה ואבדה פרק יג הלכה יד) והשולחן ערוך (שם רסז, א). הרמב"ם (שם הלכה טז) מוסיף:

מצא עגלים וסייחין של רעי, מטפל בהן שלשה חדשים. ושל בריאה, שלשים יום. אוזים ותרנגולין גדולים מטפל בהן שלשים יום, מצא קטנים וכל דבר שטיפולו מרובה משכרו מטפל בהן שלשה ימים, מיכן ואילך מוכרן בבית דין, וכן פירות שהתחילו להרקוב וכיוצא בהן מוכרן בבית דין.

אלא שיש לתמוה על דברי הרמב"ם. מדוע לגבי פירות כתב שמיד כשהתחילו להרקיב רשאי למכור אותם. הלא מבואר בגמרא (בבא מציעא לח.) שמי שנתן לחברו פירות לשמור, אסור לשומר למכור אותם, אפילו אם הם מתחילים להרקיב, אלא אם כן הם נרקבים יותר מהשיעור הרגיל מדי שנה. ואם כן, מדוע לגבי שומר אבדה לא כתב הרמב"ם הגבלה זו?

המגיד משנה כתב, שכיוון שאין כאן בעלים, שצריכים לזכור שהפירות שלהם נמצאים ביד שומר, חובתו של שומר האבדה לדאוג לפירות האלו מיד כשהם מתחילים להרקיב. נחלקו הראשונים, האם במקרה כזה צריך למכור בבית דין דווקא. להלכה, הרמ"א (חו"מ רסז, כד) כתב שאין צורך למכור דווקא בבית דין, אבל מדברי השולחן ערוך (שם) נראה שצריך למכור בבית דין.

אם השומר רוצה, הוא יכול לכתוב סכום שבוודאי שווה יותר משק תפוחי האדמה, וכך אין צורך לבצע מכירה בבית דין.

